

“TRUVA FİLMİ” ÜZERİNDE “İLYADA DESTANI” ETKİSİ GÖSTERGEBİLİMSEL YAKLAŞIM

Safiye Kırlar BAROKAS¹

Özet

İlyada yapıtından esinlenerek gerçekleştirilen Truva Filminin Göstergebilim çözümlemesinin yapılması amaçlanmıştır. Çözümleme yapılırken savaş, tanrı ve ölüm üçlemesi üzerinde durulmuştur. Temel amaç, yıllarca önce Yunan Mitolojisinde işlenen Truva Savaşının günümüzde filme uyarlaması aşamasında nasıl irdelendiği ortaya çıkarılmak istenmiştir. Truva Filmiyle İlyada söylencesinin üç aşamasında birbirleriyle benzeşen ve birbirlerinden ayrılan yönleri ele alınarak karşılaştırma biçiminde incelenmiştir. Bu bağlamda filmde önemli sahneler alınarak, İlyada yapıtında da bu sahneler bulunarak aralarında ne gibi değişiklikler gösterdiği ya da göstermediği incelenmiştir.

Abstract

The objective of this article is to realize a semiotic analysis of the movie Troy which is based on Homers' Iliad. The three foci of the analysis are on war, god, and death. The basic purpose of the paper is to discover and analyze the stories and images in this Greek mythology of Trojan wars and the ways these have been transformed to the movie. The paper undertakes a comparative analysis of the three phases of the Iliad looking into the aspects which are similar and different between the myth and the movie. The analysis takes important scenes from the movie and the comparative analysis identifies the differences and similarities with the original story in the Iliad.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Değer, Söylenbilim, Söylence, Gösterge, Göstergebilimsel Çözümleme.

Giriş

Dünya varolduğundan ve insanlar birbirleriyle güç savaşına girdiğinden bu yana liderlerin büyük çoğunluğu, hırsının ve gücünün tutsağı olmuş ve hiç ölmeyecek gibi dünyaya egemen olmaya çalışmıştır. Böylece, olağanüstü çaba göstererek önemli savaşlar yapmış ve yine bazıları yaptıkları bu savaşlarda güç, başarı ve zafer kazanmıştır.

Günümüzden yaklaşık 3200 yıl önce Agamennon da dünyaya egemen olmak istemiş ve bu uğurda bir dizi büyük savaş yapmış ve gücüne güç katmıştır. Bu arada savaşı kazanan her ne kadar liderler (krallar) gözükse de gerçekte savaşı kazananlar kralların “gözde” savaşçılarıdır. Bu dönemde efsane olan Agamennon'un en gözde savaşçısı Akhilleus'dur. Akhilleus, savaşçılar içinde “tanrıların gözdesi” olarak tanımlanır. Buna karşın Truva'nın en gözde savaşçısı da Truva kralının büyük oğlu Hektor'dur. Akhilleus, Yunan ordusu için savaşırken, en az Akhilleus kadar güçlü savaşçı olan Hektor da Truva için savaşır.

O dönemde savaşlar genellikle, savaşacak ülkenin zenginliklerine, servetlerine (ganimetlerine) ele geçirmek için yapılırdı. “.....ekonomik durgunluğun edilgin ve ümitsiz kıldığı, denetimleri dışındaki güçler tarafından köşeye sıkıştırılmış insanlara, savaşacakları bir şey (devlet) ve uğrunda savaşacak bir şey “özgürlük” verilmiştir [1]. Ryan ve Keller'in Yıldız Savaşları için yazdıkları, Truva Filminde Agamennon'un ekonomik açıdan zenginleşmek istemesi, servetine servet ekleyerek daha da güçlenmesini gösterirken, bunun tam karşısı; Akhilleus için de savaşmanın anlamı, yalnız adının ölümünden sonra devamı biçimindedir. Akhilleus “devlet” ve “bayrak” için savaşmayı istemez ve düşünmez.

¹ İletişim Tasarımı Bölümü, İstanbul Kültür Üniversitesi, 34156, Ataköy/ İstanbul.

Homeros'un İlyada efsanesinden esinlenerek hazırlanan Turuva filminin çözümlemesi dört bölümde ele alınacaktır. İncelemenin ayırıcı dayanağı: Göstergibilim çözümlemesi içinde içerik ve biçimsel çözümleme biçimindedir. Ayrıca efsanenin filmde ve Homeros'un İlyada,sında nasıl ele alındığı, filmin yapıttan ne denli esinlendiği ortaya konacaktır. Başka bir deyişle, filmin yapıtla benzeşen ya da ayrışan yönleri üzerinde durulacaktır. Truva savaşı ya da Turuva Söylencesinin (Efsanesinin) en önemli ana nedenleri ve konuları *savaş, tanrı ve ölüm* biçimindedir. Bu incelemeyi yaparken, amacımız yıllarca önce Yunan söylenbiliminde (mitolojisinde) işlenen Turuva savaşının 2004 yılında (günümüzde) filmi yapılırken nasıl incelendiğinin de ortaya çıkarılmasıdır. Bu bağlamda Truva filmi ve Azra Erat'ın çevirisi İlyada Söylencesinin üç aşama içinde benzer ve benzemeyen yanları karşılaştırmalı bir biçimde değerlendirilerek, aralarındaki ayrılıklar ve benzerlikler incelenecektir.

İlyada Destanı ve Truva Filmi

Truva öyküsünün başlaması, artık savaşmak istemeyen Agamennon'un erkek kardeşi Menellaus (Sparta Kralı) en güçlü rakibi diye bilinen Truva krallığıyla ile barış yapmak ister. Truva Krallığının iki prensi dostluk anlaşması yapmak için Sparta'ya giderek Sparta Kralına konuk olurlar. Her şey yoluna girer gibi gözükürken, beklenmedik bir şey vardır "**Aşk**" Truva'nın küçük prensi Paris, Sparta Kralı Menelaus'un güzel karısı Helen'e aşık olur. Paris dönüş yolculuğunda kimsenin haberi olmadan Helen'i gizlice gemiye alır. Ancak, Paris'in başı derde girecektir. Bu nedenden dolayı Paris onu çok seven ve her zaman koruması altında bulunduran güçlü Hektor'dan yardım ister ve onu ikna ederek Helen'i Truva'ya getirir. "Troya Savaşı denilen ve on yıl süren kızılca kıyamet de bu nedenle başlar" [2]. Bu duruma çok öfkelenen Menelaus, ağabeyi Agamennon'un desteğini alarak savaş başlatır. Agamennon'un gerçek amacı, kardeşinin kırılan gururunu onarmak değil Truva'ya egemen olmaktır. Yaşanacak olan bu olay Agamennon'un istekleri doğrultusunda kurgulanmış gibidir. Filme giriş savaş sahnesiyle başlar. Akhilleus'un ölümü ve onun cenaze töreninde yakılmasıyla sonlanır, İlyada'da öykü; neredeyse filmin yarısından sonraki bölümüne karşı gelen Apollon'un öfkesiyle Akha savaşıçılarının üzerindeki veba salgını ve 'la Akhilleus arasındaki tartışmayla başlar ve Hektor'un cenaze töreni için dokuz gün odun taşıdıktan sonra onuncu gün yapılan cenaze töreniyle sonlanır [2]. Film, Odysseus'un öyküyü anlatmasıyla başlar ve olaylar birbirini izleyerek sürüp giderken, İlyada'da öykü anlatısı geriye dönüşlerle kurulmuştur [2].

Truva ve Savaşlar

Savaşların yapılmasında en önemli neden, kralların yeni ülkeleri egemenliklerine almaları, ganimetler kazanmalarıdır. Bu kazançlar, kralların gücünü ortaya koyarken, savaşçılar için, adlarının ölümlelerinden sonra da duyulmasıdır. Şan-şöhret-ün kazanmak iyi de ne için? Savaşçıların ünlerinin ölümlelerinden sonra da sürmesi için yanıtını hem İlyada efsanesinde ve hem de filmde açıkça görülmektedir. O dönemde savaşmak, savaşlarda kazanmak ve kralları adına ganimetler toplamak savaşçıların gururlarına gurur, ünlerine ün katardı. Aynı Akhilleus ve Hektor'da görüldüğü gibi.

Truva filminde savaşlar, meydan savaşları ve düello biçiminde yapılırdı. Meydan savaşları, tarihte yakın geçmişteki savaşlara bakıldığında olağan görünen ve bilinen savaşlardır. Ancak, bundan 2000-3000 yıl öncesinde yapılan savaşlarda (Truva örneğinde olduğu gibi) meydan savaşlarıyla birlikte ya da meydan savaşlarının içinde düello biçiminde iki kişi arasında yapılan savaşlar da vardı. Böyle savaşların gerçek nedeni orduyu savaşa sokmadan askerleri (savaşçıları) yok etmeden, yalnız bir kişinin ölümüyle savaşı kazanmak

ya da kaybetmek biçiminde tanımlanır. İki ordunun en güçlü savaşçıları seçilir ve bunlar ordularının önünde meydan savaşı içinde karşılaşır ve yenişirlerdi. Bu savaşların yapılmasının bir başka nedeni de savaşların çok uzun sürmesidir. Örneğin, Truva Savaşı, filmde her ne kadar kısa bir zaman sürecini karşılarsa da gerçekte yaklaşık on yıl gibi uzun bir süreci kapsamaktadır [3]. Truva filminde düello biçiminde yapılan dört savaş görülmektedir. Filmin açılış sahnesiyle başlayan Agamemnon’un Theselya’yı egemenliği altına almak istediği savaş, Turuva filmindeki düello biçimindeki ilk savaştır. Bu savaş, Agamemnon’la (Yunan) Theselya arasındadır. Agamemnon Theselya’yı egemenliği altına almak ister. Her iki taraf da birer savaşçı seçerler ve savaşçıları çağırırlar. Akhilleus Theselya savaşçısını yener ve Agamemnon Theselya’yı kendi ülkesinin egemenliği altına alır. Ancak, bu savaş her ne kadar Akhilleus’u tanımamız açısından önemli gibi gözükse de, filmin yönünü etkileme ve değiştirme açısından üç önemli düello biçiminde savaş sırasıyla Paris’in Menelous’la savaşı, Hektor’un Akhilleus sanarak savaştığı Patroklos’la yaptığı ve filmin yönünü değiştireceği Akhilleus’un Hektorla savaşını hazırlayan bir karşılaşma biçiminde yapılmıştır. “İlyada’daki savaş sahneleri neredeyse hep iki kahraman arasında geçen mücadelelere odaklanmıştır. Bunların büyük bir kısmı da, Akhilleus’un savaş meydanlarından çekildiği sırada gerçekleşmiştir.” [4] Filmin bu sahnesi de İlyada’yla örtüşmektedir.

Düello biçimindeki savaşlar, toplumsal isteklerden çok, zaman zaman bireysel hırs, kırgınlık, güç için yapılırken bazan da savaşçılar, gururlarını-onurlarını kazanmak için de savaşlardı. Teke tek yapılan savaşlarda kaybeden taraf ölen taraftı. **Prens Paris’in Heleni kaçırmaması** sonucu başlatılan büyük savaşta Paris, Helen’in kocası Menelaus’la karşılaşır. Bu düello savaşının yapılmasını Paris’in istemesinin nedeni, kendi yüzünden binlerce kişinin ölmemesidir. Paris bunu istemez. Paris’in isteği; hiç kimse zarar görmeksizin kazananın Helen’i alması ve savaşın bitmesidir. Paris, bireysel tutkusundan dolayı binlerce kişinin ölmesini istemediğinden, Helen’in kocası Menelaus’la teke tek karşılaşmayı ister. Bu isteğe Priamos karşı çıkar. Ancak, Paris karardır; Menelaus’la karşılaşacak, başkaları zarar görmeden kazanan Helen’i alacak ve savaş bitecektir. Paris duygusal düşünmektedir. (Söylencedeyse; Menelaus’la Odysseus Truva’ya elçi olarak gönderilirler. Amaç, Helen’i getirmek ve savaşı önlemektir. Sorun kurultaya gelir. Filmdekinin tersine söylencede Paris o kadar iyi niyetli değildir. Paris baskı yaparak Helen’i ve mallarını geri vermek istemez.) Filmde bu, savaşın başlamasının görünen nedeni olurken; görünenin tersine, asıl amaç Menelaos ve Paris’in düşündüğü gibi Helen’i alıp savaşı bitirmek değil, Paris ölse bile savaşa devam etmektir. Bu görüş Agamemnon’un görüşüdür. Agamemnon için, kardeşinin karısını almak ve kardeşinin onurunu kurtarmak önemli değildir. Onun için önemli ve gerçek olan, yaptığı hemen tüm savaşlar gibi ekonomik nedendir; bunun en önemli göstergesiye Anadolu Yarımadası’nın kuzeybatısında, Truva ülkesinin ekonomik ve kültürel bakımdan gelişmişliği Agamemnon’u tedirgin eder. Helen’in kaçırılmasını iyi bir uzamda değerlendirerek Truva’yı kuşatırlar [2] Bu da savaşın başlamasının görünmeyen yönüdür.

Tablo 1

Savaş →	Görünen Neden → Menelous’un onur savaşı
	Gizli Neden → ’un Truva’ya sahip olması

Paris savaşı kaybeder; tam Menelaos onu öldürecekken kaçar ve Hektor'a sığınır. Hektor savaşın bittiğini ilan eder. Menelaos Paris'i öldürmek isteyince Hektor tarafından öldürülür. Paris kaleye alınır ve iki taraf savaşa başlar. Bu arada kale içinde Helen, Paris'in yaralarını silerken ona moral verir ve *"Ben savaşan, yenen bir adam değil, yanında yaşlanacağım ve seveceğim birini istiyorum"* der. Truva filminde olaylar böyle devam ederken, Homeros'un İlyada'sında bu olay çok ayrı biçimde anlatılmaktadır. Menelaos Paris'i tam öldürecekken Aşk tanrısı Afrodite gelip Paris'i Menelaos'un elinden kaçıtır. Yapılan bu düello savaşında kimse ölmemiştir. Bu sahnede Film anlatısıyla İlyada Efsanesinde koşutluk yerine karşıtlık vardır. Efsanede, Helen kocasını ve ülkesini böylesi zayıf bir erkek için bırakıp kaçtığına pişmandır ve bu durumdan mutlu değildir. Afrodite'le bir konuşmasında pişmanlığını dile getirir ve Paris'e *"orda kalsaydım da ölseydin keşke, eski kocam o güçlü adam , ezi verseydi sen"* i [5].

Tablo 2

Savaş →	Paris	→	Aşk		
				+	Helen+güç+onur
	Menelaos	→	Onur		
Kaçış →	Truva=Paris	→	Onursuzluk	+	Güçsüzlük
	Yunan=Menelaos	→	Onur	+	Güç kanıtlamak
Savaş →	Menelaos	→	Ölüm	+	Onur
	Paris	→	Yaşam	+	Utanç

Yanılğı; meydan savaşlarının içinde de teke tek savaşlara rastlanır. Bunlardan biri Hektorun Patroklos'u (Akhilleus'un kuzeni) Akhilleus sanıp onunla yaptığı savaştır. Bu savaşta Hektor kazanır, Patroklos ölür. Ancak bu Hektor'un başarısı değil yenilgisi olur. Hektor Akhilleus'un miğferini açtığında Akhilleus'u değil de, Patroklos'u görünce çok üzülür.

Tablo 3

Ölüm →	Akhilleus	+	hırs	+	yenmek	+	öldürmek	+	kin
	Hektor	+	acı	+	keder	+	pişmanlık	+	barış

Akhilleus'un kızgınlığı; Akhilleus tam savaştan çekilmeye karar vermişken Patroklos'un ölümünü duyunca çok üzülür, gözünü kin ve hırs kaplar. Gözünde hiç bir şey yoktur. Tek istediği Hektor'u öldürmektir. Savaş giysilerini giyer, atlı arabasına biner ve tek başına kale duvarlarına gelir. Hektor'u düello'ya çağırır. Hektor ile Akhilleus kale duvarlarının önünde karşılaşır. Akhilleus, Hektor'u kalbine mızrak, göğsüne kılıç darbesiyle öldürür. Sonra arabasının arkasına bağlar ve çadırına kadar sürükleyerek götürür. Bu iki kişi arasındaki

savaş Truva Filminde çok önemlidir. Önemi, iki güçlü ve yenilmez savaşçının karşılaşması ve olayların akışını değiştirmesidir. Filmde bu savaş düello biçimindeki savaşların sonucusudur. İlyada’da Akhileus Hektor’u arabasının arkasına bağlar ve Truva kenti insanlarıyla babasının gözlerinin önünde, toz-toprak içinde tam yedi kez Truva şehrinin çevresinde sürükleyerek dolaştırır. Akhilleus tarafından Hektor’a yapılan bu işkence dillere destan olur [3].

Toplu savaşlar meydan savaşlarıdır, böylesi savaşlar adı üzerinde meydanlarda yapılan savaşlardır. Filmde de ilk savaş Truva’da başlar. Denizden gelen Yunan donanması binlerce gemiden oluşmuştur. Akhileus’un gemisi “siyah yelken” öne atılır, karaya öbür gemilerden önce çıkar. (Truva topraklarına) Akhilleus, yalnız kendi askerleri ile savaşmak ister onlara “Benim kılıç arkadaşlarım, büyük bir ordu yerine sizlerle savaşmayı yeğledim. Ne kadar güçlü olduğumuzu unutmayalım, bizler aslanız. O kıyının ötesinde sizi neyin beklediğini biliyor musunuz? Ölümsüzlük... gidin ve alın” der. Bunları söylerken sol koluyla karayı işaret ederek savaşçılara sözlü yönlendirmenin yanı sıra görsel yön de gösterir. Konuşmasının sonundaysa sağ kolunu kaldırır ve sağ elindeki kılıçla çok daha güçlendirilmiş bir biçimde savaşçılara yön gösterir. Onları bu sözleriyle ve görsel yön belirleyiciliğiyle güçlendirir. Bunun üzerine savaşçılar coşar ve karaya çıkarlar. Truva savaşçıları karadan, Yunan savaşçıları denizden gelerek sahilde kıran kırana bir savaş başlar. Ancak, Akhilleus’un ve Hektor’un adamları ölmek üzereyken, denizden Yunan Akhilleus’un yardımına, karadan da başsız kalmış Truva savaşçılarının yardımına Hektor ve savaşçıları yetişir. İlk meydan savaşını Yunan’lar kazanır ve Truva topraklarına (kıyılarına) karargah kurarlar. Bu savaş her ne kadar meydan savaşı gibi gözükse de, aslında Akhilleus’un savaşı gibidir.

Hektor’un zaferi: Menelaus’un ölümünden sonra önceden planlandığı gibi Agamemnon deniz tarafından Yunan savaşçılara hücum emri verir. Kale tarafından da Truva savaşçıları gelir, bunlar ortada karşılaşırlar. Kıran kırana bir savaş olur. Akhilleus savaşa katılmaz ve Yunan tarafı bu savaşı kaybetmiştir.

Tablo 4

Truva	→	Hektor katılır	+	zafer
Yunan	→	Akhilleus katılmaz	+	yenilgi

Burada Akhilleus’la Hektor’un gücünü görüyoruz. İlk savaşta Akhilleus vardı, savaşta kazanan Yunan oldu. Hektor sonradan geldi. (geç kaldı) İkinci savaşta Hektor vardı Akhilleus katılmadı ve bu savaşta kazanan Truva oldu.

Truva saldırısı: Planlandığı üzere sabaha karşı Truva, Yunan karargahına hücum emri verir. Ancak, Hektor bu saldırının yapılmasını onaylamaz. Savaşta önce sarayda parlamento toplantısında bu saldırının şu anda yapılmasının doğru olmadığını söyler. Ancak Priamos, (Truva kralı) başrahip ve onun kehanetlerini dinler, ona inanır ve o nedenle savaş emri verir. Savaş sabaha karşı başlar ve önce Yunan karargahına ateşli oklar atılır. Bu ateşlerin üzerine yukardan samandan yapılmış büyük toplar gönderilir. Her taraftan alevler yükselir bundan sonra Truva ordusu Yunan ordusuna saldırır. Akhilleus savaşta yoktur ancak kuzen Patraklos Akhilleus’un zırhı ve miğferi içinde tanınmaz, Akhilleus olduğu düşünülür ve Hektor tarafından öldürülür. Savaşa ara verilir, beklenmeyen genç Patraklos’un ölümüne Hektor ve Agamemnon adına savaşa giren Odessea’da çok üzülür. Hüznü sessiz bir ortam içinde sahne sonlanır.

Hektor'un yokluğu nedeniyle Truva ordusu başsız kalmıştır. Truva sahiline gelen Priamos, Paris, başrahip ve komutanlar sahilde hastalıktan (veba salgını) ölmüş savaşçılar ve inanılmaz büyüklükte bir tahta at görürler. (*Truva Atı*) Bunun ne olduğunu anlayamazlar. Prens Paris at'ı kaleye sokmak istemez. Baba Paris'i dinlemez Baş Rahip'i dinler ve Truva Atı'nı kaleye şölen havası içinde getirirler. Akhalar'ın (Yunan) hazırladıkları bu oyunun Truva'nın sonu olacağı nereden bilinsin ki Odysseia Destan'ında Odysseus'un söylediği gibi Truva halkı at üzerinde tartışıyorlardı. Bunun için üç yol bulmuşlardı. Birinci yol, atın karnını tunçla oymak, ikinci kayaların üzerinden denize atıp parçalamak, üçüncü yolsa -ki sonunda bunu gerçekleştirdiler.- tanrılardan adak diye saklayacaklardı. Kocaman tahta atı kendi ellerinle kente aldılar. Çünkü, kaderlerinde yok olmak vardı [6]. Gece olunca atın karnından sessizce Yunan savaşçıları, yiğitleri çıkar ve kalenin kapısını açarlar, bütün askerleri içeri alırlar. Yunan savaşçıları kalede herşeyi yakıp yıkar; kadın, çocuk, genç, yaşlı herkez öldürülür. Kaleden ateşler yükselir. Agamemnon zafer sarhoşu olmuştur. Briseis'i yakalar ve onu köle olarak alacağını söyler Briseis Agememnon'un boynundan hançerleyerek öldürür. Bu sırada amacı savaşmak olmayan yalnız Briseis'i kurtarmak isteyen Akhilleus yetişir Briseis'i kurtarır. Aynı anda Briseis'i arayan Paris, Akhilleus'un ona zarar vereceğini düşünerek yayını gerer ilk okunu atar ve Akhilleus'u topuğundan vurur. Bu arada Truva kenti ateşler içinde yanmakta, tahta atın içinden çıkan Yunan yiğitleri Truva'yı yerle bir edip yıkmaktaydı.

Tablo 5

	→ Hektor + Yunan + Saldırı	
Priamos		→ Yenilgi + Yanılgı
	→ Paris + Yunan + Truva atı	

Truva şehrinin kralı, Hektor'la Paris'in babası Priamos, büyük oğlu Hektor'un önerilerini dinlemez. Hektor babasına "*biraz bekleyelim, şimdi saldırmayalım*" der. Ancak, baba oğlunu değil de rahiplerin kehanetlerini dinleyerek savaş emri verir ve bu savaş yüzünden de oğlu Hektor'un ölümüne neden olur. Bu Priamos'un birinci karar yanılgısıdır. İkinci yanılgıysa, Paris'in Truva Atı'nı denize atalım önerisine karşın yine rahiplerinin istekleri doğrultusunda kaleye girmesine izin vermesidir. Rahipler, at'ın onlara tanrının bir işareti ve hediyesi olduğunu söylerler. Priamos rahiplerini dinleyerek ikinci kez yanılgıya düşer.

Truva ve Tanrılar

"Söylenceler, çoğunlukla çeşitli güçleri ve insanlardan üstün kabul edilen varlıkları kapsadıkları için din alanına aittir." "...her birinin yaratıcı olduğu ve bütün evrende yankılanan sonuçlar doğurduğu bir sistem olarak kendilerini gösterir" [6]. Filmini çözümlediğimiz İlyada söylencesinde de üstün varlıklar din alanına girer ve onların güçlerinin üstünlüğü normal insanlarla karşılaştırılmayacak kadar büyüktür. Tanrıların güçleri salt yine tanrılar arasında tartışılması söz konusu olabilir.

"İlyada'da tanrılar hem ön planda, hem üst plandadır." Tanrılar ara sıra yeryüzüne inip insanların olaylarına karışırken, Olympos'taki yaşamları gerçeküstü gürülür. Başka bir deyişle bu bir gerçeküstü dünyadır. Homeros İlyada'da gerçek dünya ile bu gerçek dışı dünya arasında gidip gelirken [5].Truva filminde tanrıların gerçek dünyaya karıştığı pek

anlaşılmamaktadır. Bu bağlamda da film öyküsü bu güne uyarlanmış ve daha gerçekçi bir biçime büründürülmüştür ya da daha gerçekçi kurgulanmıştır.

Tanrıların Öcü: Theselya topraklarına Agamennon'un egemen olması için Theselya'yı yenmesi gerekir. Her iki ordu en güçlü savaşçıları çağırır. Akhilleus askerlerin arasında yoktur ve onu çağırarak için genç bir elçi gönderir. Çocuk Akhilleus'a sorar. "*Hakkınızda söylenenler doğrumu? "Dediklerine göre Anneniz ölümsüz bir tanrıçaymış, sizinde ölümsüz olduğunuz söyleniyor."* "Öyle olsaydı kalkana ihtiyaç olmazdı." İlyada'da Akhilleus'un tanrısal olduğu söylenir. Annesi de deniz tanrısıdır; anne, Zeus'la konuşur ve oğlunu yönlendirir. Söylenceye göre, Thetis Zeus'dan yardım almasaydı ve Akhilleus'a tanrısal silahları vermeseydi Hektor'u öldürmesi bu denli kolay olmayacaktı. Başka bir açıdan bakıldığında o tanrılarının elinden çıkan silahlar olmasaydı belki de karşılaşmada kendi ölecekti.

Tanrılar ve savaşa katılım: Odysseus, Akhilleus'un Truva savaşına katılmasını ister. Akhilleus savaşa katılmayı kabul etmez. Odysseus Akhilleus'a düşünmesini söyler. Uzak çekim bir sahne, Akhilleus tepededir ve aşağıdaki denize bakarak yürür. Sonra yakın çekim ve mavi gözlü, uzun saçlı ve mavi giysisi içinde gizemli bir kadın denizden istiridye kabuğu toplar ve Akhilleus'u yanına çağırır. Bu kadın Akhilleus'un annesidir. Filmde annenin tanrıça olduğunu söyleyen ya da anlatan bir tümce ve sözcük geçmez ilk sahnelerde elçi olarak gönderilen küçük çocuğun sorusu dışında. Deniz sahnesindeyse sözcükler yerine tanrıça (deniz tanrıçası) olduğunu anlatmak için görsel göstergelerden yararlanıldığı görülmektedir. Burada anne Thetis'in deniz tanrıçası olduğu *mavi* renkle vurgulanmıştır.

- Mavi → Deniz
- Mavi → Gökyüzü
- Mavi → Annenin Gözleri
- Mavi → Akhilleusun gözleri
- Mavi → Giysi + kolye + küpe

Anne, Akhilleus'un savaşa katılmasını ister ve onu ikna eder. Bu savaşa katılırsa adının devam edeceğini söyler. Ancak, savaşa giderse oğlunun öleceğini bilir ve "*zaferin ölümün ayrılmaz bir parçası olacak seni bir daha göremeyeceğim*" der.

İlyada'da Akhilleus Truva savaşına katılmama kararında ikilem yaşarken, Annesiyle (Thetis) aralarında geçen konuşma şöyledir.

Thetis: "*Ah oğul! Bu kara gün için mi doğurdum büyüttüm seni!* [5]
"*Uzun değil kısacık bir ömür verdi kader sana*"

Akhilleus: "*Anam! Kısacık bir ömür sürmek için doğurdunsa beni* [5]

Akhilleus annesiyle konuştuğundan sonra savaşa gitmek için karar verme aşamasında kendi kendine şöyle söyler. Truva'ya giderse öleceğini bilir, buna karşın savaşmayı yeğler.

*"Anam gümüş ayaklı Thetis, bana demişti:
İki ayrı kader götüreceksin beni ölüme;
Burada kalır savaşırısam Truva'nun çevresinde,
Tükenmez bir ün var, dönüş yok.
Dönersem yurdum, sevgili baba toprağına,
Ünüm olmasa da çok yaşayacağım,
Ölüm öyle çabucak gelip çatmayacak [5]*

Yukarda Akhilleus'un annesine seslenişinde "*Tükenmez bir ün var, dönüş yok*" tümcesinden yola çıkarak günümüzde Hümanizmaya dönüş vardır. Bu dönüşü T. Todorov'un söylediği gibi günümüz değerlerinin eski evrensel değerlerine dönüşü vurgulanmaktadır [7] Değer nesnelere değişmediğini Saussure'un değer nesnelere olgular değişimi üzerinde "...zamandan soyutlanmış değerler dizgesiyle bu değerlerin zaman açısından sunduğu görünümünü birbirinden ayırmadan bilginlerin araştırmalarını sağlam biçimde düzenlenmeyeceğini savunuyoruz" [8] biçimindeki savıyla değer yargılarının da zaman zaman değişebilecekleri görüşünü vurgulamıştır. "Bir göstergenin anlam dizgesindeki konumundan, öbür göstergelerle aynı dilsel yapı içinde kurduğu bağıntılardan kaynaklanan görece durum" [9] "*Tükenmez bir ün var dönüş yok*" tümcesindeki "ün" sözcüğünün günümüzde "*değer*" ve "*Erdem*" nesnelereyle örtüştüğünü ve dil göstergesiyle aynı yapı içinde bulunduğu da görülmüştür.

Helenin Truvaya Gelişi ve Tanrılar: Helen, Hektor ve Paris'in Truva Kalesine gelişleri ve karşılanmaları bir tören havasını yansıtır. Yaşlı Kral Priamos, Helen'i sevgiyle karşılar ve onu gelin olarak kabul eder. Ancak, Hektor Menelaus'la yapılacak olası bir savaşın kazanılamayacağını düşündüğü için Helen'nin geri gönderilmesini babasından ister.

Priamos: "*Savaşırız, bizi Apollo korur.*" der.

Hektor: *Agamemnon bile tanrılarla başa çıkamaz "Söylesene güneş tanrısının kaç askeri vardır?"* diye sorar.

Priamos: "*Tanrılarla alay etme*" der.

Filmde Hektor'la Priamos arasında geçen bu konuşmadan da babanın her ne pahasına olursa olsun Helen'i ülkesine geri göndermeyeceği açıkça anlaşılmaktadır. Ayrıca, Priamos'un tanrılara nasıl güvendiği-inandığı ve kararlarını kehanetlerle ve tanrıların yardımı doğrultusunda verdiği görülüyor.

Gemilerin Truvaya Gelişi ve Tanrılar: Yaşlı kral Priamos, (baba) sabaha karşı saray içindeki tapınakta dua eder. Güneş, manastırın önünde ok ve yayıyla duran altın Apollon heykeli üzerine parlar. Tapınakta loş bir ışık vardır; bu ışık, tapınağın sonundaki ateşin ışığıdır. İçeride hüzünlü müzik eşliğinde hüzünlü bir hava esmektedir. Briseis ve rahip dua ederler. Briseis'in elinde bir tas su vardır, bu suyu dua ederek eliyle ateşe ve çevresine püskürtür.

Kadını tanrılarla bir tutmak: Hektor kale kapısının önünde miğferini çıkarır ve askerlerine savaşın başlaması için şu komutu verir. "*Hayatında bir kural vardır. O da tanruları onurlandırmak, karını sevmek ve ülkeni korumaktır, Truva hepimizin ana vatanı, onun için savaşım.*" Askerler çoşar ve savaş başlar. O çağda kadının önemi, yalnız Helen'e verilen değerden değil, bu tümceden de anlaşılmaktadır. Tüm kararlarda hep tanrılar önünde geldiğini özellikle de Truva kralı ve öbür krallıklar için, bu bağlamda kadın; ülke ve tanrılar kadar değer taşımaktadır. Hektor'un savaşa giderken savaşçılara söylediklerinden açıkça çıkarılabilir. *Karını sevmek, ülkeyi korumak ve tanruları onurlandırmakla eşdeğerdir.*

Tanrılara meydan okumak: Filmin içinde, tanrılara inanmak-güvenmek ve tanrıların istekleri doğrultusunda karar vermenin yanında, tanrıların bazılarında düşman olmak da görülür. Örneğin filmde Akhilleus tanrılarının gücünden de korkmaz. Akhilleus'un manastıra ilk geldiği andaki tutumundan da bu açıkça görülmektedir. Akhilleus savaşçılarıyla birlikte manastıra çıkar. Önündeki bütün askerleri öldürür ve "*Truva'nın koruyucusu Güneş tanrısı bizim düşmanımız bulduğumuz bütün ganimetleri alın*" der. Burada Akhilleus tanrılara meydan okur. Akhilleus'un en sadık adamı "*Efendim Apollon her şeyi görür, onu kızdırmamak daha akıllıca olur*" Akhilleus bunun üzerine kılıcıyla Altın güneş tanrısının kafasını uçurur.

Savaş Ganimeti Rahibe: Akhilleus’un çadırının içi, Breseise’in eli yüzü yara içeride, saçları karışık elleri bağlı bir biçimde Akhilleus’un çadırında tutsak olarak oturmaktadır. Akhilleus’a savaş ganimeti olarak, eğlenmesi için askerleri onu hediye ederler.

- Breseise → *Apollon’un rahiplerini öldürdün.*
 Akhilleus → *Beş kitada adam öldürdüm ama rahip değil.*
 Bresise → *O halde adamların öldürdü, Güneş tanrısı intikamını alacak.*
 Akhilleus → *O halde ne bekliyor?*
 Bresise → *Doğru zamanın gelmesini.*
 Akhilleus → *Rahipleri öldü ve yardımcıları tutsak edildi. Sanırım benden korkuyor.*
 Bresise → *Korkmak mı? Apollo güneşin efendisidir. Hiç bir şeyden korkmaz o.*
 Akhilleus → *Nerde peki?*
 Bresise → *Sen sadece bir katilsin Tanrılar hakkında bir şey bilmemi bekleyemezsin*
 Akhilleus → *Tanrılar hakkında rahiplerden çok şey biliyorsun onları gördün..*

Tablo 5

Akhilleus	Tanrılara meydan okur	Saygısız	Kazanan taraf
Bresise	Tanrılarının üstünlüğünü savunur	Saygılı	Tutsak

Briseis tanrılara karşı saygılıdır, inançlıdır. Kısa süreye baktığımızda, yukardaki tablodan da anlaşılacağı gibi inanan Briseise tutsak ve kaybeden tarafta. İnanmayan Akhilleus kazanan tarafta yer alır.

Truva filmiyle, Efsane arasında koşutluk bu alanda da bozulur. İlyada’da Briseis, Apollon tapınağının başrahibi Brises’in kızıdır, evlidir ve kocası, Akhilleus tarafından öldürülür. Akhilleus Briseis’i tutsak eder ve çadırına getirir. Sessiz sakin yıllarca birlikte yaşarlar. Bu sakin yaşayış, Agamemnon’la Akhilleus arasındaki kavgayla sonlanır ve dingin düzen bozulur. Bu düzenin bozulmasının bir başka nedeniyse Agamemnon’un Apollon’un öfkesinden korkmasıyla ortaya çıkar. Agamemnon, salgını önlemek ve kendisini affettirmek için Khryseis’i geri verip, karşılığında Briseis’i almak ister [3]. Agamemnon öfkesini İlyada’da şöyle dile getirmektedir.

“Apollon istiyorsa Khryseis’i ille de, şu gemimle, yoldaşlarımla göndereceğim onu, Ama barakandan alacağım kendim gelip senin omur payını, güzel yanaklı Briseis’i. Senden ne güçlü olduğumu o zaman anla gör.”

Akhilleus bu sözlere çok öfkelenir, savaşmamaya ant içer ve çadırına çekilir. Agamemnon Apollon için kurbanlar kestirir. Bu arada Briseis’i de yanına aldırır. Akhilleus, annesi Thetis’ten yardım ister. Thetis’de Zeus’tan yardım ister. daha sonra yaptığına pişman olur ve Akhilleus’la barış yapmak ister. Briseis’i geri gönderir ve ona hiç dokunmadığını söyler [3].

Baş Rahip ve Kehanetleri: Truva Savaşının parlamento odasında; kral, prensler, komutanlar ve başrahip’de bulunur. Orada önemli bir konu, savaş stratejileri ve planları konuşulur. Yunan ordusunun Helen’i almak için yapacağı savaşta başrahibin ilk kehaneti şöyledir. *“Bu gün iki çiftçiyle konuştum. Bir kartal görmüşler, pençelerinde yılan varmış. Bu Apollon’dan bir işaret. Yarın çok büyük bir zafer kazanacağız. Hektor tanrılarla savaş stratejilerinin birbirine karıştırılmamasından ve savaşa tanrılarının yön vermesinden yana değildir. Hektor’la Priamos arasında şu konuşma geçer “İşaretler! Stratejimizi kuş*

işaretlerine göre mi belirleyeceğiz.” Priamos yanıt verir. “Hektor saygılı ol, baş rahip Truva'nın hizmetkarıdır.” Hektor: “Tanrılara her zaman saygı duyduğumu biliyorsun baba. Ama bu gün Apollon'u aşağılayan biriyle savaştım. Apollon onu öldürme girişiminde bulunmadı. Bizim adımıza tanrılar savaşamaz.” Ancak, Hektorun bu karşı çıkışlarına karşın, savaşı Truva tarafı kazanmış gibidir. Yunan ordusu geri çekilmeye zorlanmıştır. Bu ilk savaşı rahip, başka bir deyişle tanrılar ve kehanetler kazanmıştır. Kazanılan bu savaşın ardından, Truva parlamentosunun ikinci kez savaş konusunda toplanmasında konuşulanlar ilk toplantıyla hemen hemen birebir örtüşmektedir. Hektor Menelaus'u öldürdükten ve Yunan ordularını geri çekilmeye zorladıktan sonra Baş rahip “Bütün tanrılar bizi destekliyor bu defa Yunan ordusunu yok edeceğiz” der. Bu sözler rahibin savaşmayı istediğini gösterir. Buna karşılık Hektor, savaşmak istemez, daha doğrusu saldırıya ilk kendilerinin başlamasının doğru olmadığını düşünür. “Yunan'lar dün bizi hafife aldı. Biz de aynı hataya düşmeyelim.” der. Baba, rahiplere ve kehanetlere daha çok güvenir ki başrahibe sorar “kehanetlerin doğru olduğundan emin misin?” sorusunun karşılığını başrahip şöyle yanıtlar. “Tapınağına saldırılması Apollon'u kızdırdı. Tanrılar Yunan'ları lanetledi” Bu sözler üzerine kral, ordunun hazır olmasını ve şafakta saldırılması emrini verir. Bu savaşla birlikte güçlü ve iyi yürekli Hektor'u en güvendiği komutanını kaybedeceğini bilseydi hiç bu emri verirmiydi baba kral.

Veba Salgını ve Tanrı Hediyesi Tahta At: Uzak çekim; sahilde ölmüş insanlar kumların üzerinde yatarken gösterilir. Truva'lı Priamos, Paris, Başrahip ve parlamento üyeleri sahili gezerken veba salgınından ölmüş savaşçıları görürler ve bu savaşçıların veba salgınından ölüm nedenini, doğrudan tanrıların öcü, daha doğrusu Poseidon'un öcü olarak “değerlendirirken, Tahta At sahnesiyle ilgili aralarında aşağıdaki konuşma geçer.

Baş rahip “Bu tanrının isteği, Apollon tapınağına saldırdılar. Apollon'da etlerini çürüttü.”

Kral, orada bulunan büyük tahta at'a bakar ve “Nedir bu?” diye sorar

Rahip, “Poseidon'a bir sunu. Yunan'lar geri dönebilmek için adaklar sunuyor. Bu bir hediye.” Rahip, Tahta At'ı tapınağına götürmek ister. Paris yakılmasını önerirken, başrahip karşı çıkar ve atın tanrılara bir hediye olduğunu söyler. Paris babasına döner ve yineler “Yakalım” der.

Sahne değişir ve tahta at kalaslar yardımıyla çekilerek kaleye getirilir. Poseidon'a bir sunu diye getirdikleri tahta at Truva'nın sonunu hazırlar. Tanrıların isteğini dinleyen Kral Priamos onun kurbanı olur. Ne yazık ki, tanrıların kehanetlerine inanan Başrahibin sözleri üzerine Priamos, Yunana saldırı emri vererek Hektor'u kaybeder. Bundan daha da üzücü olanı yine Başrahibin kehanetleriyle tahta atı kaleye getirerek Truva'nın ve kendinin sonunu hazırlar. Yunanlar'ın hazırladığı oyundan habersiz tanrının sesini dinlemek Truvayı kaybetme nedeni olur.

Tablo 6

Priamos

Tanrıları Dinler	Hektor'u dinlemez	Hektor + ölüm
Tanrıları Dinler	Paris'i dinlemez	Truva+yıkım+yangın+ölüm

Truva ve Ölüm

Filmde Dört önemli ölüm ve dört önemli cenaze töreni düzenlenir. Bunlar ilk öldürülen kişi sırasıyla dizilmiştir. Filmde öldürülen ve yakılan kişiler sırasıyla; *Menelaus*, *Patraklos*, *Hektor* ve *Akhilleus*’tur. Öldürülen her karakter, film öyküsü üzerinde önemli rol oynar ve öykünün yönünü değiştirmede etken olur. Film öyküsünde ilk öldürülen kişi de Agamemnon’un kardeşi Menelaus’tur.

Paris’in Menelaos’la düello biçiminde yaptığı savaşta Menelaus, Hektor tarafından öldürülür. Hektor kardeşinin öldürülmesini istemediği için “*savaş bitmiştir*” komutunu verdikten sonra Menelaus’un Paris’i öldürme girişimi için yaptığı hamle sonucu üzerine Hektor kılıcını Menelaus’un kalbine sokar ve Menelaus’u öldürür.

Tablo 7

Paris	→	yaşam + onursuzluk + utanç
Menelaus	→	ölüm + onur + kahramanlık

Menelaus’un ölümü üzerine kardeşi Agamemnon çok üzülür ve ona büyük bir cenaze töreni yapar Menelausu’un gözlerine paralar koyar. Ve büyük bir ateşle onun cansız vücudunu kül oluncaya kadar izler. Yaşamsal işlevler her toplum içinde maddi ya da manevi her gelenek maddi varlık, düşünce ya da inanç o toplum içinde odaklanır. Bu yaşamsal düşünce ve inançlar bir bütünün parçalarıdır [10]. Menelaus’un yaşadığı zaman ve toplum içinde değerler ve inançlar bu tür cenaze törenlerinin ünlü kişiler için yapıldığının maddi göstergesini oluşturmaktadır.

Humeros’un İlyadasında bu sahne film sahnesinden çok ayrı bir biçimde kurgulanmıştır. İlyada’da Menelaus tam Paris’i öldürecekken aşk tanrısı Aphrodite Paris’i alıp kaçıtır ve onu yatağına yatırıp Helen’i de kocasıyla ilgilenmesi için Paris’in yanına çağırır[5]. Menelaus filmde olduğu gibi Hektor tarafından öldürülmez ve daha uzun süre yaşamını sürdürür. Truva savaşı bittikten sekiz yıl sonra karısıyla (Helen) Sparta’ya döner ve çok mutlu olurlar. Hatta bir de erkek çocukları dünyaya gelir. Helen Paris’le kaçıp giderken geride bir de kız çocuk bırakmıştı. Bu sahneler film öyküsünde çok daha ayrı bir biçimde işlenmiştir. Menelaus’un ölümünden sonra film öyküsünün yönünü değiştiren belkide en önemli ölüm olayı Akhilleus’un kuzeni Patraklos’un ölümüdür.

Patraklos’un ölümü: Filmde, Truva’nın Yunan kuvvetlerine yaptığı saldırıya Akhilleus katılmak istemez. Ancak, Patraklos bu savaşa katılmayı ister. Akhilleus’un izni olmaksızın Patraklos, Akhilleus’in zırhını kuşanır ve adamlarını da arkasına alarak savaş alanına gider. Akhilleus’la savaşmak isteyen Hektor, Akhilleus kılığındaki Patraklos’u görünce peşinden gider. İkisi kıran kırana bir savaş başlatır. Hektor Patraklos’u öldürür, peşinden gittiği ve Akhilleus diye öldürdüğü Patraklos’un ölümü Hektor’a büyük bir üzüntü verir. Çadırında Breseise’le mutlu anlar geçiren Akhilleus Truva’dan ve savaştan kendi ülkesine dönmek için hazırlıkların yapılmasını isterken, ne yazık ki acı haber gelir ve Patraklos’un ölümü ona bildirilir.

İlyada’da Patraklos Akhaların düştüğü kötü durum karşısında Akhilleus’un da savaşmak istememesi sonucunda Akhilleus’un silahlarını ister ve onun yerine savaşmak için onun silahlarını kuşanır ve savaşa katılır. Savaşta çok sayıda Truvalı öldürür. Apollon’un öfkesini üzerinde toplar. Apollon buna son vermek ister ve sonuçta Patroklos Hektor tarafından öldürülür [3]

Patroklos’un ölümü, film öyküsünde ve İlyada Efsanesinde aynı biçimde kurgulanmıştır. Patraklos her iki öyküde de Hektor tarafından öldürülürken, Patroklos’un kişilik tanımlaması

film öyküsüyle, efsanede çok ayrı bir biçimde anlatılmıştır. Film öyküsünde Patroklos savaş konusunda çok deneyimli olmayıp Akhilleus'un koruması altında gözükürken, efsanede acımasız bir savaşçı biçiminde tanımlanır.

Akhilleus, kuzeninin ölüm haberi üzerine çılgına döner ve zırhını kapıp Hektor ile savaşır kuzeninin öcünü almak ister. Hırs ve kin içindedir. Bu arada öldürdüğünün Akhilleus olduğunu sanan Hektor yanıldığını anlayınca *“çok genç bir çocuğu öldürdüm”* diye üzüntü çeker. Hektor eşini ve oğlunu veda edencesine öper ve eşine *“Yunanlar gelirse, Truva düşer ve sizlere yapmadıklarımı bırakmazlar”* der ve ona kaleden kaçış için gizli bir yol gösterir. Sabah Akhilleus savaş arabasıyla kalenin önüne gelir gözlerinde kin nefret yüzünde hırs vardır. Hektor'a seslenir ve onu kalenin dışına çağırır. Hektor çağrıya yanıt verir ve savaş giysilerini giyer. Ailesinin gitmemesini istemesi onun kararını değiştirmez öleceğini bile bile Akhilleus'la savaşmak için kaleden çıkar. Hektor çok kederlidir, savaşarsa öleceğini bilir, ölürse Truva düşebilir ve çok sevdiği karısı-çocuğu, ailesi de onunla birlikte yok olacaktır. Ancak, savaşmaya gitmezse gururlu Hektor onursuzca yaşayacaktır. Hektor'un bu düşünceleri İlyada da Hektor'un karısına giderken söyledikleri şöyle dile getirilmiştir.

“Benden değersiz biri bir gün ya derse ki; Gücüne çok güvendi Hektor, kıydı halkına, çok daha iyi olur karşı durmak Akhilleus'a ya öldürüp onu dönerim sana, ya da onun elinden şanla ölürüm şehrin önünde.” [5].

Hektor, savaştan dönüp dönemeyeceğini bilmez. Bu bilinçsizlik kendine güvenmemekten değil, tanrıların yardımı Akhilleus'un üzerinde olduğundandır. Akhilleus'un annesi Thetis, Zeus'la konuşur ve bu savaş için Akhilleus'un silahları özel olarak Zeus tarafından hazırlanmıştır.

*“Tanrı bana ne güzel silahlar vermiş,
anam bir ölümsüz elinden çıkmışa benzer”* [5].

Hektor'la Akhilleus kalenin önünde karşılaşır. Hektor Akhilleus'la anlaşma yapamamak ister. Bu anlaşmaya göre; kazanan taraf uygun cenaze merasimlerinin yerine getirilmesine izin verecek. Açıkçası Hektor, ölen kişinin bedenini ailesinin almasına izin verilmesini önerir. Akhilleus o kadar kin içindedir ki Hektor'un bu önerileri onu kızdırmaktan başka bir işe yaramaz ve *“Aslan'la insanlar arasında anlaşma olmaz”* der ve insanlardan kendini soyutlar. Akhilleus kendine çok güvenir ve Hektor'a hakaret eder Patroklos'u Akhilleus sandığı için öldürdüğünü söyleyince Akhilleus'a *“Akhilleus'u öldürdüğünü sanan aptal”* diye seslenir. Daha sonra birbirlerine saldırırlar. Akhilleus Hektorun kalbine mızrak atar, göğsüne de kılıcını saplar. Hektor'un Akhilleus'a son sözü İlyada da şöyledir [5].

*“Senin ne olduğun yüzünden belli, Demirden bir yüreğin var göğsünde.
Ama uyanık ol uğramayasın tanrı lanetine, yiğit de olsan,
Paris'le Apollon bir gün seni öldürecekler Batı kapılarının önünde.”*

Akhilleus, Hektor'u öldürdükten sonra da kızgınlığı bitmez ve Hektor'u arabasının arkasına bağlayarak çadırına kadar yerde sürükler.

Gece Priamos, Akhilleus'un çadırına gizlice gelir. Çok bitkin ve zavallı durumdadır. Ona oğlunu geri vermesi için yalvarır. “Ona son yolculuğuna çıkarken tören yapıp da uğurlamak istediğini bu isteğin acılı bir baba için ne demek olduğunu ve onu anlayacağını düşünerek ayaklarına kapanıp yalvarmaya geldiğini söyler. Akhilleus önce onu aşağılar, daha sonra ona katılır ve onun üzüntüsünü paylaşır. Hektor'u babasına vermek üzere hazırlar.

“Bırak onu yıkıyım, ona dualar edeyim, sen yolculuğuna çıkarken gözüne paralar koyayım” der. Akhilleus, Hektor'u babasına vermek için kendi elleriyle hazırlar. Sonunda merhamete gelmiştir.

Tablo 7

Priamos	Akhilleus
Acı	Pişmanlık
Göz yaşığı	Üzüntü

Ve Akhilleus Priamos’a 12 gün süresince Yunan’ların Truva’ya saldırmayacağına söz verir. Büyük bir törenle Hektor’un bedeni yıkanır, giydirilir, gözlerine para konur. Daha sonra da babası ve kardeşi tarafından Hektor’un bedeninin yakılması için çalılar ateşle tutuşturulur. Hektor, böylece son yolculuğuna gönderilir.

Truva filminde Hektor’un ölüm sahnesi böyle sonlanırken İlyada da şöyle anlatılır Priamos oğlunun cansız bedenini Akhilleus’dan aldıktan sonra Priamos adamlarına seslenir.

“Haydi, Troyalılar, şimdi odun getirin kente, Korkmayın pusu kurar diye Argoslular, Akhilleus kara gemilerden buarya gönderirken beni, on ikinci şafak sökmeden size bir şey yapmam dedi...” “...Gül parmaklı şafak erken parlayınca, ünlü Hektor’un ölüsü çevresinde toplandı bütün halk...”

Hektor’un sonuyla İlyada Söylencesinde sonlanmıştır.

Akhilleus, Briseis’e ve Hektor’a yaptığından dolayı pişmanlık içindedir kaleye Turuva atı içinde Akhilleus’da gelir. Ancak, amacı diğerlerinden çok ayırdır. Amacı Briseis’i kurtarmaktır, onu arar ve tam Agamemnon’un askerleri Briseis’i öldürecekken yetişir ve askerlerin elinden kurtarır. Aynı anda Paris’ de Briseis’i arar, Paris Briseis’i Akhilleus’un yanında görünce yayını gerer. Briseis’de aynı anda Paris’i görür ve “hayır” diye haykırır. Ancak, çok geç kalmıştır. Paris ilk okunu fırlatır ve Akhilleus’u sol topuğundan vurur, Akhilleus sendeler. Paris ard arda dört tane daha ok atar ve atılan oklar Akhilleus’un kalbine gelir. Akhilleus kalbine gelen okları çıkarır. Ayağındaki ok topuğunda durur. Paris Briseis’i alır götürür Akhilleus’da sol topuğunda okla yere doğru yığılır ve orada ölür. Şafak zamanıdır, Akhilleus’un ölüm töreni kurulur kral Odysseus Akhilleus’un gözlerine para koyar ve onun çalılarını ateşleyerek son yolculuğuna uğurlar. Bir devin, büyük bir söylencesinin sonu da böylesi kolay olmuştur filmde, ancak. Akhilleus, Truva savaşına katılarak ve savaşın çoğu yerde akışını değiştirerek adını ölümsüzleştirmiş ve adı tarihe kazıtmıştır.

Sonuç

Truva savaşı efsanesinin *savaş, tanrı ve ölüm* biçiminde sıralanarak yapılan film çözümlemesinin İlyada efsanesiyle ne gibi ayrılıklar ya da benzerliklerini ortaya çıkarmak için yapılan bu çalışmada öncelikle Homeros, İlyada’da Akhalar’dan (Yunan) yana gözükürken, Truva’lar daha çok haksız gibidir. Filmdeyse haklı ve iyilik dolu Truva’dır. Haksız, acımasız taraf Yunan’dır.

Zaman açısından bakıldığında; Truva savaşı, söylenbilimde dokuz yıldan daha uzun sürerken, filmde çok kısa bir zaman diliminde yer alır gibi gözükür. En önemli bulgulardan biri de, mitolojide savaşı kurgulayan ve yönetenler tanrılarınken, filmde tanrılar o denli etken değildir. Filmde, Truva savaşının nedeni Helen Paris’le Truva’ya geldiğine acımasız kocasını bıraktığına hiç tepki vermezken, söylenbilimde Helen kocasından ayrıldığına çok pişmandır. Elinde olsa kocasına geri dönecektir.

Filmdeki karakterler de kişilik bakımından efsaneyle örtüşmemektedir. Özellikle de Paris içi kötülük dolu, bencil, kendinden başka hiç kimseyi düşünmeyen bir kişilik taşımaktadır. Bu karakter filmdeki karakterin tam karşıtıdır.

Filmde tanrılardan konuşulur, yardım istenir, ancak her şeyi tanrılar yönetmez, yaşam söylenceye göre çok daha gerçekçi biçimde kurgulanmıştır. Kehanetler ve bazı küçük göstergeler vardır. Filmde bazı sahnelerde gizem ve tanrısallık sezinlenir. Örneğin, Akhilleus'un annesiyle bulunduğu sığ deniz sahnesinde Filmde bu deniz sahnede gizemlilik ve Annenin sözlerinde ve davranışlarında tanrısallık sezinlenir. Ancak, eleştirmenler, çözümleyiciler ve İlyada ve Odysseus'yu daha doğrusu Yunan Söylenbilimini okuyan inceleyenler anlayabilir. Daha önce mitoloji bilgisi olmayan sıradan izleyiciler Truva filmindeki bazı sahnelerdeki tanrısal güçlerin çok ince bir biçimde anlatılmasından, anlatılmak istenenin ne olduğunun çıkarımını yapamayacaklardır. Bu doğrultuda incelediğimiz bir başka sahne, Akhilleus'un ölüm sahnesi de bize bunu açıkça göstermektedir.

Söylenbilimsel açıdan bakıldığında; Akhilleus'un ölüm biçiminin de topuğuna gelen ok ile olduğunun tüm izleyenler tarafından anlaşılmadığı inancındayım. Sıradan film izleyicisi, tanrıların ölümsüz olduğunu, onları yaralamanın olası olduğunu, ancak yaralarının hekim tanrı Apollon tarafından iyileştirildiğinin ayırına varmaz.

"Tanrılar ölümsüzdür. Gerçi insanlar gibi giyinirler kuşanırlar, öfkelenirler, üzülrler, acı çekerler ama gene de bir şey olmaz onlara." Tanrıların damarlarında kan yerine 'ikhor' denen bir sıvı aktığı için yaraları iyileşir ve ölmezler [3].

"Kendisini algılayan biri bulunduğu sürece, devingen bir çevrendir dünyamız; bizim algıladığımız ya da tasarladığımız dünyadır, nesnel ve değişmez bir dünya değil [12]. Evren değişkendir. Evreni anlamak gerekir, evreni anlamak gibi söylenbilimi de anlamak gerekir. Ancak, evrenin değişkenliğiyle söylenbilimin değişkenliği arasında ayrılıkların olması Truva Filmiyle İlyada Söylenbilim arasındaki değişkenliği algılamak önemlidir. Filmde savaşı anlamak, tanrıları anlamak, aşkı anlamak, ölümü anlamak söylenbilimi anlamakla başlar.

Kaynaklar

- [1] Ryan. M & Kellner., D. (1997), "*Politik Kamera*" İstanbul, Ayrıntı Yayınları.
- [2] Çetinkaya. H., (2001), "*Troya'dan İyonya'ya Mitolojik Aşklar Coğrafyası*," İstanbul, Günizi Yayınları.
- [3] Erat. A., (2004), "*Mitoloji Sözlüğü*," İstanbul, Remzi Kitapevi,
- [4] Carpenter. T.H., (2002), "*Antik Yunan'da Sanat ve Mitoloji*", İstanbul, Homer Yayınları.
- [5] Homeros, . (1992), "*İlyada*", İstanbul, Can Yayınları.
- [6] Grimal. P., (2005), "*Yunan Mitolojisi*", Ankara, Dost Yayınları.
- [7] Homeros., (1992), "*Oddesea*", İstanbul, Can Yayınları.
- [8] Todorov. T., (2002), "*Devoirs Et Délices. Une Vie De Passeur. Entretiens avec Catherine Porteviné*", Paris, Seuil.
- [9] Saussure. F., (1985), "*Genel Dilbilim Dersleri*", Ankara, Birey ve Toplum Yayınları..
- [10] Gündeş, S., (2003), "*Film Olgusu: Kuram ve Uygulayım Yaklaşımları*", İstanbul, İnkılap Yayınları.
- [11] Yücel. T., (1993), "*Anlatı Yerlemleri*", İstanbul, YKY Yayınları.
- [12] Troy Filmi, 2004.